

METODICAL PRINCIPLES OF IMPROVING LANDSCAPE SCIENCE TEACHING METHODOLOGY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Shirinova Muqaddas Shavkat kizi

Navoi State Pedagogical Institute is a geography teacher

Abstract: This article presents comments on the pedagogical foundations of improving the teaching methodology of landscape science in higher educational institutions. Opinions on the teaching process in higher education institutions were discussed.

Key words: landscape, methodology, interactive methods, pedagogical principles, case-study method, brainstorming method.

Hozirda geografiya fanlarni o‘qitishda interfaol usullarni qo‘llash natijasida o‘quvchilarning mustaqil fikrlash, tahlil qilish, xulosa chiqarish, o‘z fikrini baèn qilish, uni asoslagan holda himoya qila bilish, sog‘lom muloqot, munozara, bahs olib borish ko‘nikmalari shakllanib, rivojlanib boradi. (taksonomiya-borliqning murakkab tuzilgan sohalarini tasniflash va sistemalashtirish nazariyasi).

Bugungi kunda ta’lim mazmunini modernizasiyalash, ta’lim sifatini oshirish, ta’limda innovasion texnologiyalarni keng joriy etishga yo‘naltirilgan ko‘plab innovasiyalar yaratilmoqda va amaliyotga joriy etilmoqda. Interfaol metodlar asosida tuzilgan dars tizimlarida turli strategiyalardan foydalaniladi. Bunda talabalarga kitoblar, daftar, boshqa usullardan foydalanish taqiqlanmaydi, aksincha bunday usullarni qo‘llash rag‘batlantiriladi. Hozirgi kunda ta’lim jarayonida interaktiv metodlar, innovasion texnologiyalar, pedagogik va axborot texnologiyalarini o‘quv jaraènida qo‘llashga bo‘lgan qiziqish kuchayib bormoqda. Interfaollik ta’lim jaraèni ishtirokchilarining bilim, ko‘nikma, malaka hamda muayyan axloqiy sifatlarni o‘zlashtirish yo‘lida birgalikda, o‘zaro hamkorlikka asoslangan harakatni tashkil etish laèqatiga egaliklaridir.

Pedagogik texnologiya – ta’lim shakllarini optimallashtirish maqsadida o’qitish va bilimlarni o’zlashtirish jara’ening inson salohiyati va texnik resurslarni qo’llash, ularning o’zaro ta’sirini aniqlashga imkon beradigan tizimli metodlar majmuasidir.

Pedagogik texnologiya tushunchasi keng ko’lamli, serqirra tushuncha bo’lib, u ta’lim-tarbiya amaliyatini rivojlantirish ehtiyojlari asosida kelib chiqqan va hozirda pedagogika, psixologiya fanlarida o’z o’rniga ega. Zamonaviy sharoitda ta’lim samaradorligini oshirishning eng maqbul yo’li-bu mashg’ulotlarning interfaol metodlar e’ldamida tashkil etish deb hisoblanmoqda. Xo’sh, interfaol metodlarning o’zi nima? Ular qanday didaktik imkoniyatlarga ega? Ta’lim jara’ida interfaol metodlarning o’rinli, maqsadga muvofiq qo’llanilishi qanday samaralarni kafolatlaydi? Quyidagi ana shu kabi savollarga qisqacha javob topiladi.

Interfaol metodlar bo’yicha o’qish jara’ini tashkil etilganda e’tibor berilishi kerak bo’lgan yana bir holat, bu vazifaning mazmuni. Vazifaning mazmuni o’qitishning an’anaviy shakllariga qaraganda boshqacharoq bo’lishi lozim. Izlanishga, qidirishga e’ldam beradigan mo’ljallarni tushuntirar ekanlar o’qituvchilar tinglovchilarni o’qigan narsalarini so’zlab berishga emas, balki muallif fikrini rivojlantirishga o’rgatib boradilar, tinglovchining bilish sohasida faolligini jonlantiradilar. Shuningdek, muallim o’quv materiallini o’zlashtirish jara’ening tashkilotchisi u barcha tashkiliy shakllardagi o’qitish metodikasini ya’ni ma’ruzalar, amaliy mashg’ulotlar, tinglovchining mustaqil ishlari uslublarini bilishi, egallab olgan bo’lishi lozim. O’qishga ishtiyoq, qiziqish uyg’otish, ayniqsa undan huzur topib, mamnun bo’lish, uni olib borishda yaxshi natijalar beradi. Bilim, malaka, ko’nikmalarni o’zlashtirishda tinglovchining faolligi, qiziqishi, ijodiy mustaqilligini oshirishga qaratilgan yangi pedagogik texnologiyalar ana shunga ko’p jihatdan yo’l ochadi.

Xulosa

Xulosa o‘rnida shuni aytish mumkinki, dars jarayoni oqilona tashkil qilinishi o‘qituvchi tomonidan talabalarning qiziqishini orttirib, ularning ta’lim jarayonida faolligi muttasil rag‘batlantirilib turilishi, o‘quv materialini kichik-kichik bo‘laklarga bo‘lib, ularning mazmunini ochishda bahs, munozara, aqliy hujum, kichik guruhlarda ishlash tadqiqot rolli o‘yinlar metodlarini qo‘llash, rang-barang qiziqtiruvchi misollarning keltirilishi talab etilad

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Rakhmatov U.E. A perfection of the professional competence of teachers by using of creative works in biology lessons under solving tasks and exercises //European Science Review, Vena. № 3–4. 2018, – P. 225 – 228. ISSN 2310 – 5577
2. Rakhmatov U.E., Shakhmurova G.A. Methodical Instructions of Improving Biology Teachers’ Professional Competence for Conducting Modern Lesson (based on Solutions of Issues and Tasks) //Eastern European Scientific Journal. – №3. –2020. – P. 123 –16. ISSN 2199 –7977.
3. Kuychiyeva M.A. Use of Interdisciplinary Relationships In The Formation Of Competences In Biology Students // CONVERTER 2021 www.converter-magazine.info. - P. 485-489. (№10. ISSN:0010-8189). (subscription@converter-magazine.info)
4. Kuychiyeva M.A. // Organization of Experimental Works on the Development of Professional and Methodical Competence of Future Biology Teachers // Eurasian Journal of Learning and Academic Teaching. Open Access, Peer Reviewed Journals. 2022. ISSN (E): 2795-739, - P.19-21. (№7. SJIF; IF-8.115) (www.geniusjournals.org)